

CHAQIRUVGA QADAR BOSHLANG'ICH TAYYORGARLIK DARSİ JARAYONIDA O'QUVCHILARNI VATANPARVARLIK RUHIDA TARBIYALASH XUSUSIYATLARI

Aliyev Firdavs Farruxovich

Buxoro viloyati Mudofaa ishlari boshqarmasi ChQBT rahbar -Uslubchi

Anatatsiya: *Harbiy vatanparvarlik tarbiyasi haqidagi bilimlar bilan qurollantirish va harbiy-vatanparvarlik tarbiyasining maqsadi, metodologik asoslari, mazmun-mohiyati, vazifalari, vositalari, pedagogik, psixologik asoslari, harbiy vatanparvarlik tarbiyasi tizimi va uning asosiy yo'nalishlari yoritilgan.*

Kalit so'zlar: *odob, axloq, tarbiya, zero, lozim*

Vatanparvarlik tarbiyasining xalqimiz uchun ahamiyati shundaki, xalqning tinchlik, xavfsizlikda hayot kechirishi, yaratuvchilik, bunyodkorlik mehnati bilan shug'ullanishi, turmush darajasini, uning farovonligini oshirish, yurtni obod qilish yo'nalishidagi barcha faoliyat xalqimizning vatanparvarlik xislatlariga bog'liq bo'lib, shu xislatlarning amaliy ifodasi hisoblanadi.

Bundan vatanparvarlikning qanchalik muhim ahamiyatga ega ekanligi ko'rinib turibdi. Bu masalaga qadimdan e'tibor berib kelinganligini "Vatanni sevmok iymondandir" degan mashhur hadis ham tasdiqlab turibdi. Bu hadisda "Vatanni sevmok" iborasi "vatanparvarlik" ma'nosi bilan tengligini hisobga olsak, "Vatanparvarlik iymondandir" degan ma'no bilinadi. Bundan esa vatanparvarlik iymon, e'tiqod ekanligi ma'lum bo'ladi. Har bir xalq hayotining ravnaqi, eng avvalo, o'sha xalq fuqarolarining qanchalik vatanparvar ekanliklari va yosh avlodga qanchalik vatanparvarlik ta'lim-tarbiyasi berishlari bilan bog'liq.

Davlatning mustahkamligi, kuch-kudrati, uning dunyo davlatlari orasidagi nufuzi shu davlatdagi barcha rahbar va xodimlar, mutaxassislarning bilimdonligi, o'z vazifalarini puxta bajarishlari, unumli mehnat qilishlariga erishish yosh avlodni vatanparvarlik ruhida tarbiyalashga asoslanadi. Bu esa vatanparvarlik tarbiyasining davlatimiz uchun ahamiyatini bildiradi. Davlatni mustahkamlash, uni har tomonlama taraqqiy ettirishda vatanparvarlik tarbiyasining ahamiyati to'g'risida Prezidentimiz Sh.Mirziyoev: "Barchamizga yaxshi ma'lumki, vatanparvarlik har bir davlat hayotining ma'naviy asosi hisoblanadi va jamiyatni har tomonlama rivojlantirish borasida eng muhim safarbar etuvchi kuch sifatida namoyon bo'ladi", deb alohida ta'kidlaydi.

Vatanparvarlik tarbiyasi tizimining umumiy xususiyatlari

O'sib kelayotgan yosh avlodning ta'lim-tarbiyasi, shu jumladan, ularning vatanparvarlik tarbiyasi Vatanimiz, xalqimiz kelajagini, el-yurtimiz taqdirini hal qiluvchi masala hisoblanadi. Bu masalaning qanchalik jiddiy ahamiyatga ega ekanligi to'g'risida Abdulla Avloniyning quyidagi fikrlarini keltirish mumkin:

"Hukamolardan biri: "har bir millatning saodati, davlatlarning tinch va rohati yoshlarning yaxshi tarbiyasiga bog'liqdur", demish". "Alhosil, tarbiya bizlar uchun yo

hayot yo mamot, yo najot yo halokat, yo saodat yo falokat masalasidir”. “Bolalarini pisand qilmagan millatlar inqirozi ularni yot qullarga va yot madaniyatlar ixtiyoriga berib qo‘yganlari sababliki, ulardan ayrilishga mahkumdirlar”.

Bunda bolalarning kelajak egalari ekanligini hisobga olgan holda ularning ta‘lim-tarbiyasiga e‘tiborsizlik millatning inqiroziga olib kelishi ta‘kidlanmoqda. Zero, biz Vatanimiz kelajagini o‘z bolalarimiz orqali yaratamiz. Vatanimiz kelajagining qanday bo‘lishida esa hozirgi vatanparvarlik tarbiyasi alohida o‘rin egallaydi. Bu yo‘lda hozirda muayyan ishlar amalga oshirib borilmoqda.

Vatanparvarlik tarbiyasi umumiy ta‘lim-tarbiyaning tarkibiy qismi bo‘lishi bilan birga o‘z pedagogik, psixologik asoslariga va metodikasiga ega. Lekin hozirgacha ushbu asoslar va metodikaning ilmiy-nazariy jihatlari yetarlicha o‘rganilmagan. Vatanparvarlik tarbiyasi inson hayotining hamma sohasida amal qiladi, bu degani Vatanni asrab avaylash, uning farovonligi va gullab-yashnashi yo‘lida hamma sohalarda amalga oshiriladigan ishlar vatanparvarlik tarbiyasiga asoslanadi. Chunki insoniyat tarixidan ma‘lumki, hamma zamonlarda ham har bir davlatning rivojlanishi, kuch-qudratli va boshqalar tomonidan tan olinadigan bo‘lishi, u yerdagi xalqning farovon hayoti o‘sha xalqning vatanparvarlik xislatlari qanchalik yuqori ekanligiga bog‘liq. Vatanparvarlik tarbiyasi ahamiyati jihatidan shaxs umumiy ta‘lim-tarbiyasining pirovard natijasini ifodalaydi. Shunga muvofiq ravishda bu sohadagi ishlarimizni ushbu yo‘nalishdagi mavjud tajribalar, erishilgan ijobiy natijalarni hisobga olgan holda muntazam rivojlantirib, faollashtirib borish masalasi davr talabi sanaladi. Bu ishlarni ilmiy asosda ishlab chiqilgan va oila, mahalla, ta‘lim muassasalari, davlat va nodavlat tashkilotlarining ijtimoiy sheriklik faoliyatiga asoslangan vatanparvarlik tarbiyasi tizimi orqali muntazam ravishda amalga oshirib borish lozim. Vatanparvarlik tarbiyasining tegishli ilmiy tahlillar natijalariga asoslangan bunday tizimi hali ishlab chiqilmagan.

Shu munosabat bilan bunday tizimning tarkibiy tuzilishi hamda ayrim asosiy jihatlari to‘g‘risida mavjud ish tajribalari va kuzatishlar asosida fikr yuritish mumkin.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

1. Mirziyoev Sh.M. Buyuk kelajagimizni mard va olijanob xalqimiz bilan birga qo‘ramiz. Mazkur kitobda O‘zbekiston Respublikasi Prezidenti Shavkat Mirziyoevning 2016 yil 1 noyabrdan 24 noyabrga qadar Qorakalpog‘iston Respublikasi, viloyatlar va Toshkent shahri saylovchilari vakillari bilan o‘tkazilgan saylovoldi uchrashuvlarida so‘zlagan nutqlari o‘rin olgan. Toshkent: O‘zbekiston, 2017.

2. O‘zbekiston Respublikasi Qurolli Kuchlarining umumharbiy Nizomlari. Toshkent: O‘zbekiston, 1996.

3. O‘zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining qarori “O‘zbekiston Respublikasi oliy harbiy ta‘lim muassasalariga tanlash tartibi va qabul qilish qoidalari to‘g‘risidagi Nizomni tasdiqlash haqida», 2014 yil 3 iyun.

4. O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining 2014 yil 18 dekabrda 348-son qarori bilan tasdiqlangan "Chaqiruvga qadar boshlang'ich tayyorgarlikni tashkil etish va uni amalga oshirish tartibi to'g'risida"gi Nizom.

5. O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining 2018 yil 23 fevraldagi

6. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining "2022 — 2026-yillarga mo'ljallangan Yangi O'zbekistonning taraqqiyot strategiyasini "Insonga e'tibor va sifatli ta'lim yili"da amalga oshirishga oid davlat dasturi to'g'risida" 2023-yil 28-fevraldagi PF-27-son Farmoni

7. Ta'lim muassasalarida chaqiruvga qadar boshlang'ich tayyorgarlikni tashkil etish tartibi to'g'risidagi Vazirlar Mahkamasining 2023-yil 8-noyabrdagi 591-son qarori